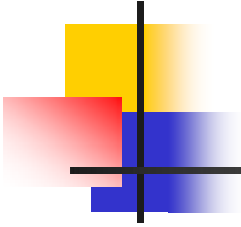

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Hasan SEÇGİN
Çevre Mühendisi

Tıbbi ve Özel Atık Şube Müdürlüğü

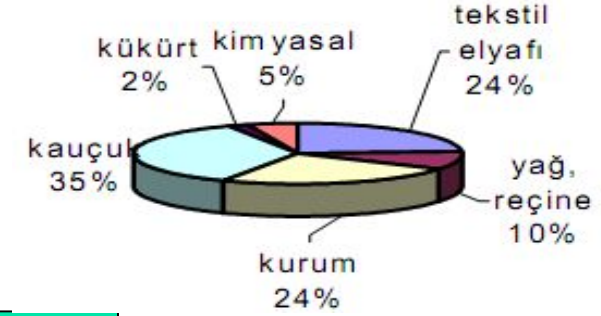
Nisan 2011 / ANTALYA

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

ÜRÜN NEDİR: Doğadan elde edilen, üretilen yararlı şey, mahsul/ Çeşitli endüstri alanlarında ham maddelerin işlenmesiyle elde edilen nesne

Lastiğin Bileşimi

Karışımın hazırlanması

Ezme

Yarı mamul üretimi

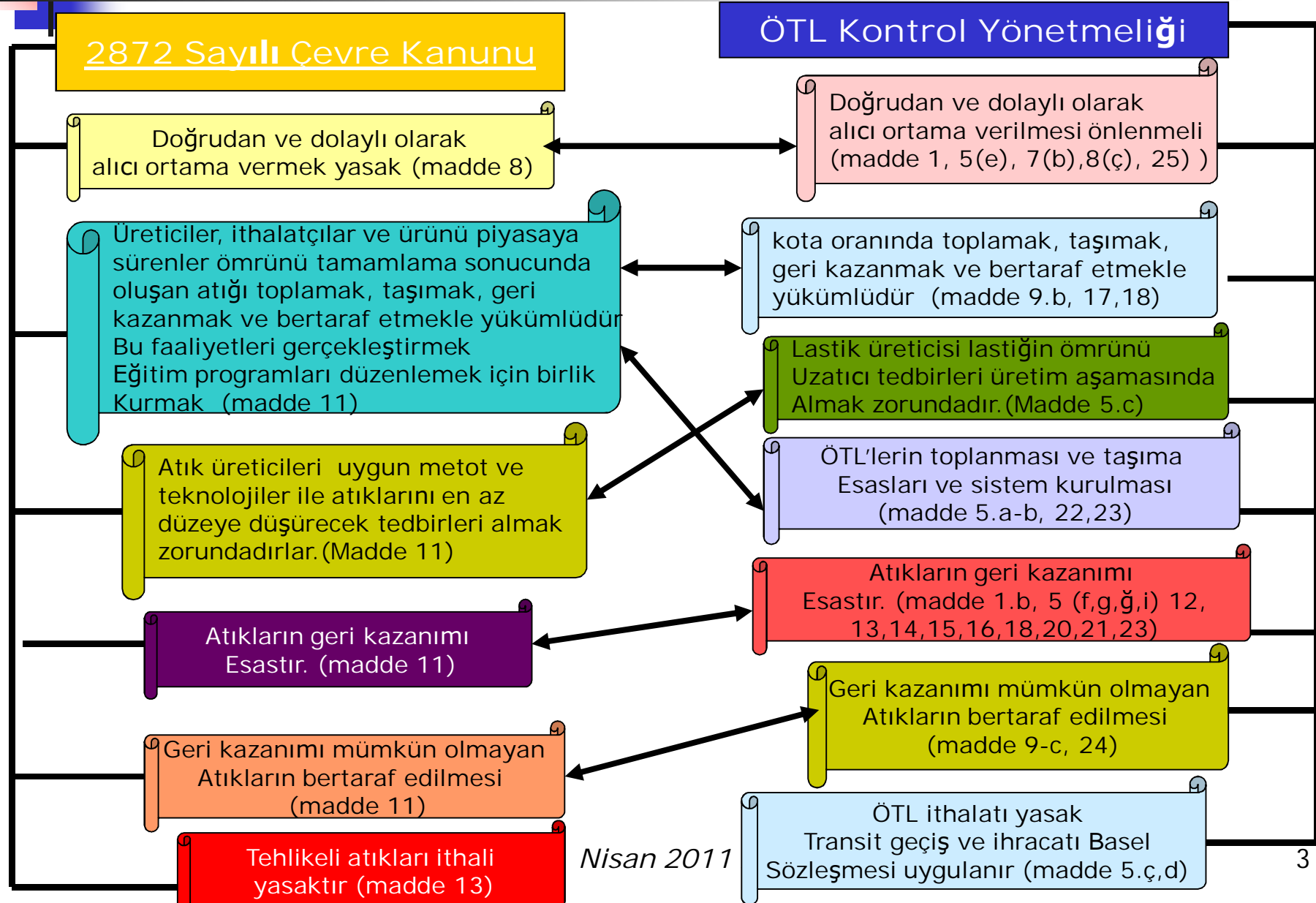
Konfeksiyon aşaması

Pişirme Bölümü

Kalite Kontrol

Lastik; aracın yer ile temasını sağlayan tek ve en önemli parçadır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

“Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği” 25 Kasım 2006 tarih ve 26357 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

AMAÇ

Ömrünü tamamlamış lastiklerin;

- Çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama verilmesinin önlenmesi
- Geri kazanım veya bertarafı için toplama ve taşıma sisteminin kurulması, yönetim planının oluşturulması ve ömrünü tamamlamış lastiklerin yönetiminde gerekli düzenlemelerin ve standartların sağlanması
- İthalatı, ihracatı ile transit geçişine ilişkin sınırlama ve yükümlülükler esaslarını belirlemektir.

KAPSAM

Bisiklet ve dolgu lastikleri hariç,

ömrünü tamamlamış diğer tüm lastiklerin atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertarafı, ithalatı, ihracatı ile transit geçişine ilişkin yasal sınırlama ve yükümlülükleri, alınacak önlemleri, yapılacak denetimleri, tabi olunacak hukuki ve cezai sorumlulukları kapsar.

TANIMLAR

Lastik: Yolcu ve yük nakil araçları altında bazı bağlayıcı ve güçlendirici bileşenlerle, kauçuktan üretilen, kullanılan takviye malzemesine göre sınıflandırılan araç lastikleri olarak adlandırılan değişik tip ve ebattaki ürünleri,

Lastik üreticisi: Lastiği imal eden, ürüne adını, ticari markasını veya ayırt edici işaretini koymak suretiyle kendini üretici olarak tanıtan gerçek veya tüzel kişiyi; üreticinin Türkiye dışında olması halinde, üretici tarafından yetkilendirilen temsilciyi ve/veya ithalatçı ile bağımsız ithalatçıları,

Geçici depolama: Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesine göre yer seçimi yapılan ve bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde belirtilen teknik özelliklere göre kurulan ve işletilen ÖTL toplama noktalarını,

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Devam

Ömrünü tamamlamış lastik (ÖTL): Faydalı ömrünü tamamladığı belirlenerek araçtan sökülen orijinal veya kaplanmış, bir daha araç üzerinde lastik olarak kullanılmayacak durumda olan ve üretim esnasında ortaya çıkan ıskarta lastikler

Ömrünü tamamlamış lastik üreticisi: Lastiği araçlarında kullanarak ÖTL oluşumuna sebep veren gerçek ve tüzel kişiler ile ÖTL oluşumuna sebep verenin bilinmemesi durumunda ise ÖTL'leri zilyetliğinde veya mülkiyetinde bulunduran gerçek ve tüzel kişiler

Yetkili taşıyıcı: Bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen özelliklere sahip araçları olan ve kota kapsamında üretici ile sözleşme yapmış gerçek ve tüzel kişiler olarak tanımlanır.

GENEL İLKELER

- ÖTL'lerin *geri kazanımı esastır.*
- ÖTL'lerin *ithalatı yasaktır.*
- ÖTL'lerin *her ne amaçla olursa olsun yakılması yasaktır.*
- Lastik tamirhaneleri, kaplamacılar, perakende satış noktaları, oto sanayi ve benzeri yerlerde ömrünü tamamlamış *lastikler açık alanda biriktirilemez.*
- ÖTL üreticisi, aracının lastiklerini değiştirdiğinde eski lastiklerini, lastik dağıtımını ve satışını yapan işletmelere veya *yetkili taşıyıcılara teslim eder.*
- ÖTL'ler yetkili taşıyıcılara *bedelsiz* olarak teslim edilir. Yetkisiz kuruluş ve kişilerin taşıma yapması yasaktır.
- ÖTL'lerin yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan kusur şartı aranmaksızın müteselsilen sorumludurlar.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN TESPİTİ

Trafik denetimleri

Kullanılan lastiklerin kullanım ömrünü tamamlayıp tamamlamadığının tespiti, trafik zabıtası tarafından rutin veya şok denetimlerinde lastiklerin diş derinliğinin ölçülmesi ve hasar durumunun belirlenmesi ile yapılır. Buna ilişkin uygulama ve yaptırımlarda Karayolları Trafik Kanunu ve bağlı düzenlemeleri esas alınır.

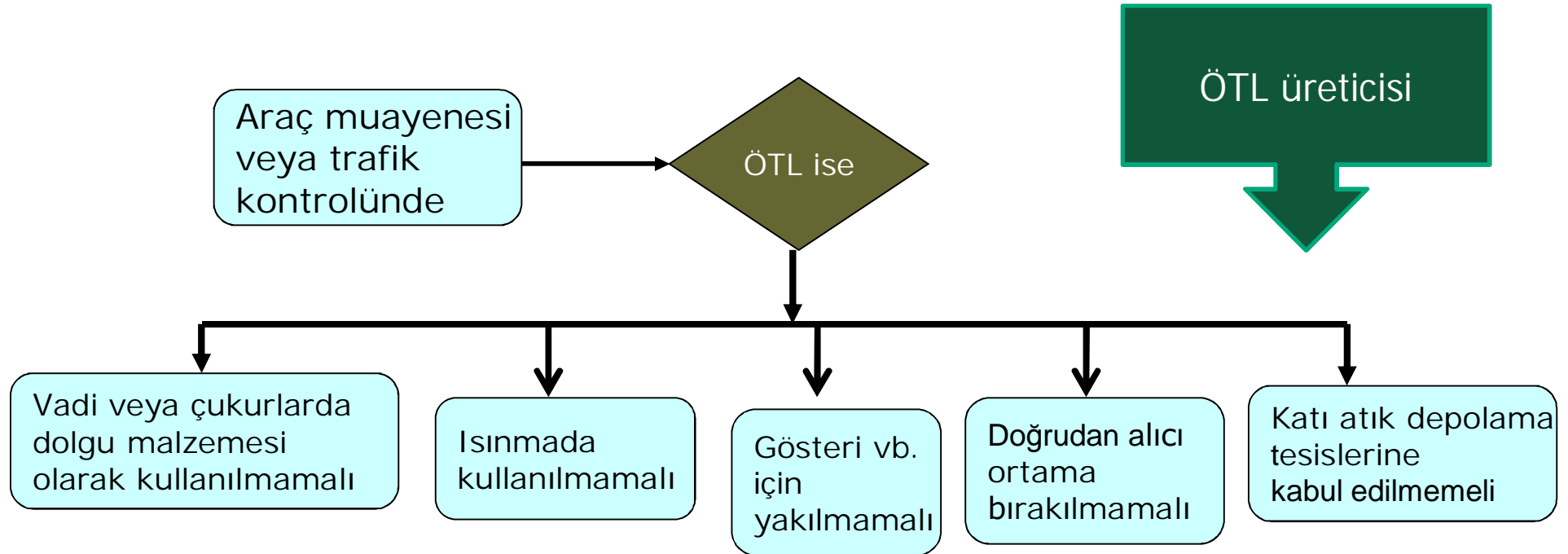
ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN TESPİTİ

Muayene istasyonları

Araç muayene istasyonlarında lastik dış derinliği ve hasar durumu tespiti yapılır. Kullanılan lastiğin ömrünü tamamlamış lastik olduğunun tespiti halinde, can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla bu lastiğin sürücü tarafından değiştirilmesi sağlanır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

BELEDİYELERCE ALINACAK TEDBİRLER

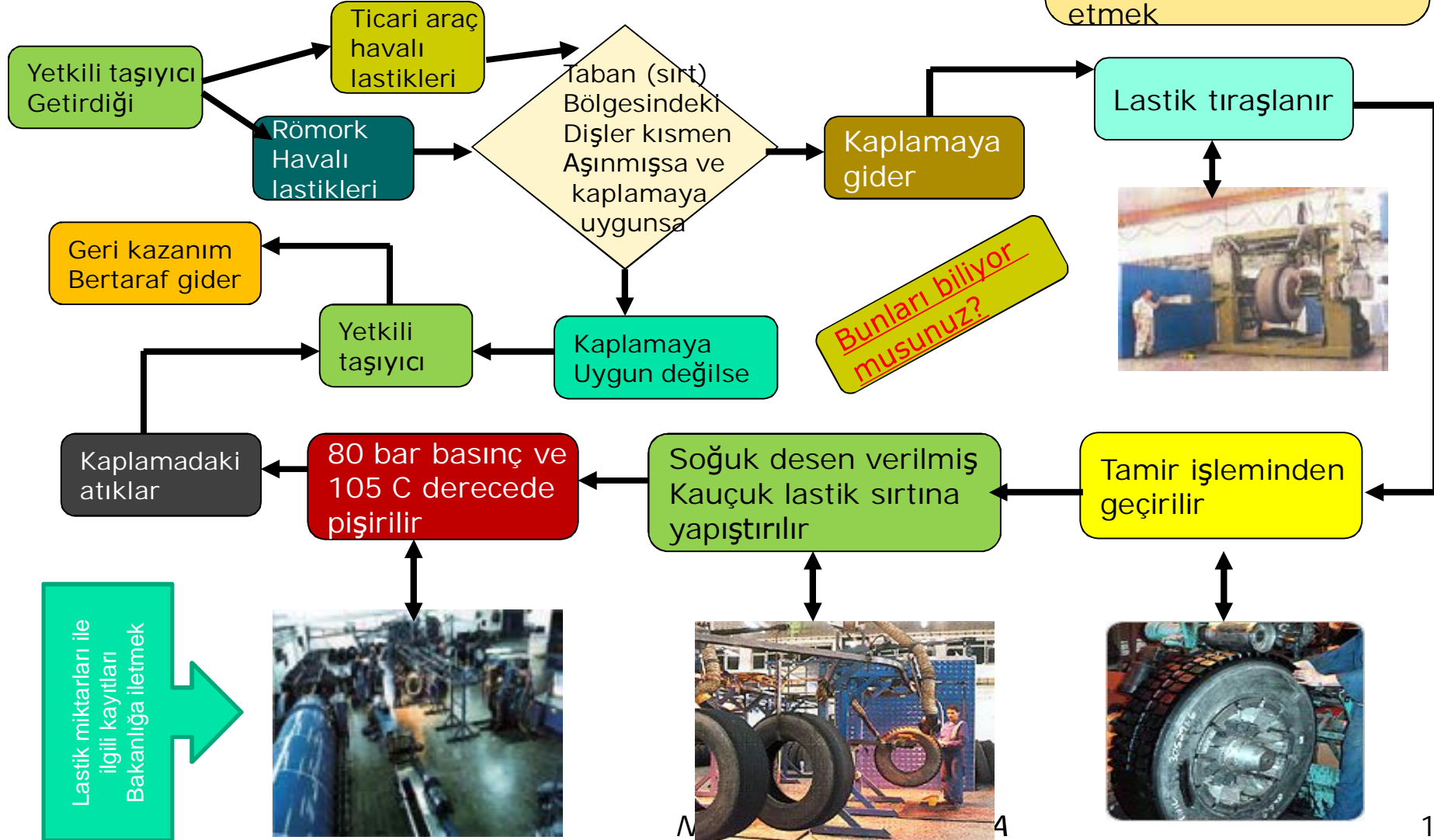
ÖTL'leri, belediye katı atık depolama tesislerine kabul etmemek, mücavir alan içinde ÖTL üreticilerinin açık alanda ÖTL biriktirmesini önlemek, ÖTL'lerin yasal olmayan yollarla taşındığının, izinsiz geçici depolandığının, lisanssız geri kazanıldığı ve bertaraf edildiğinin tespiti halinde, durumu tespit tutanağı ile il çevre ve orman müdürlüğüne bildirmek.

KAPLAMACILARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Kaplamacılar, havalı lastiklerinin kaplanmasında E Tip Onay Belgesine sahip olmak,
- Kaplama faaliyeti esnasında ortaya çıkan atıklar türlerine uygun olarak bertaraf ettirilmesini sağlamak,
- Kaplamacılar, kaplanan ve/veya kaplanamayacak durumda olan lastik miktarlarıyla ilgili kayıtları EK-3'te yer alan kaplamacı müracaat formu ile **her yıl şubat ayı** sonuna kadar Bakanlığa bildirmek zorundadır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ

Uygun olmayanları
Yetkili taşıyıcıya
Vermek,
Oluşan atıkları bertaraf
etmek

YETKİLİ TAŞIYICI

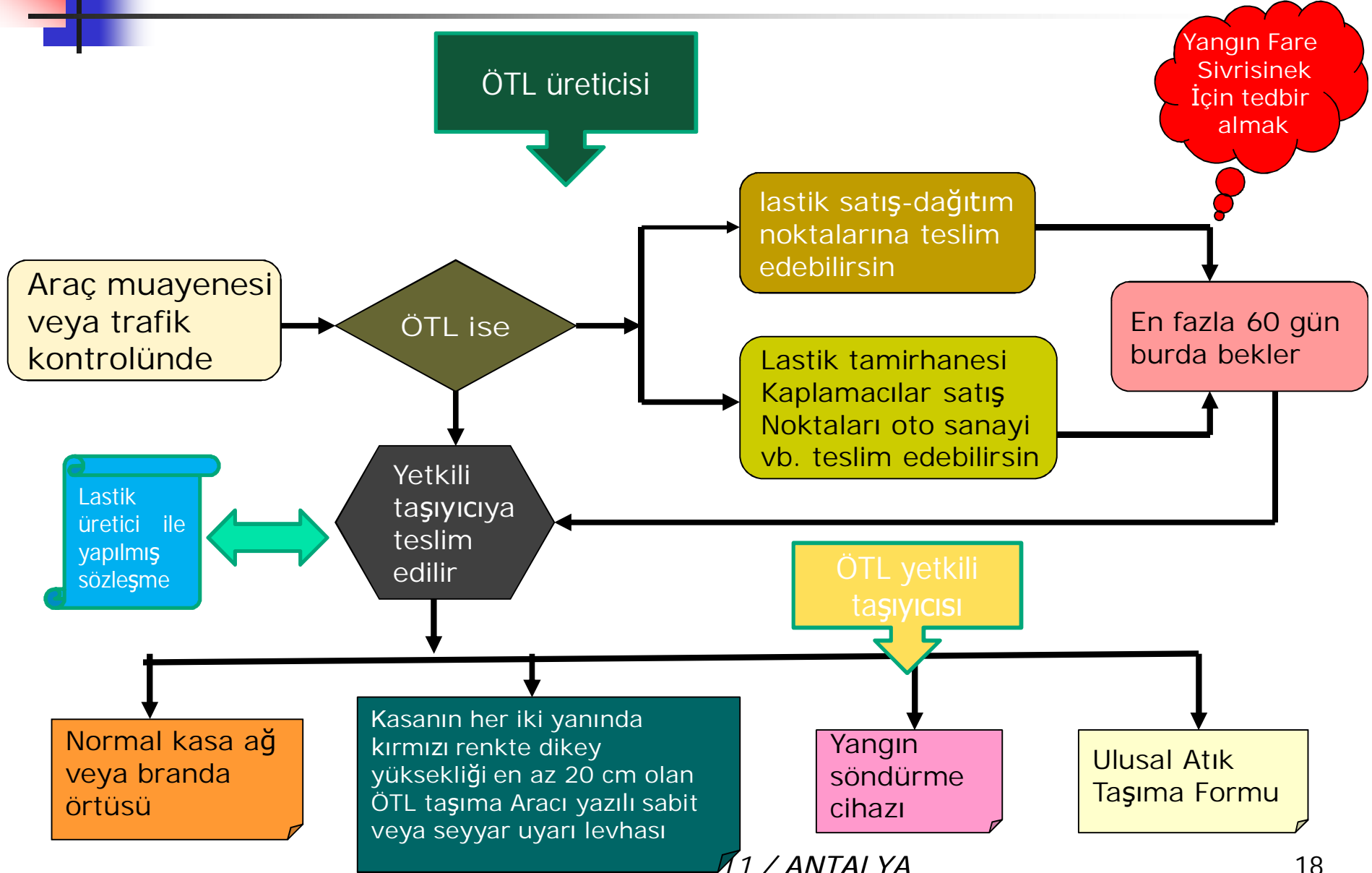
- Kota kapsamında üretici adına lastik taşımak için üreticilerle sözleşme yapmakla,
- Araçlarda bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen teknik özellikleri sağlamakla,
- Taşıma işlemlerinde bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesine göre ulusal atık taşıma formu kullanmakla,

ARAÇLARIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

- Taşıma araçlarının normal kasa ve ağ veya branda ile kapatılmış olması,
- Kasanın her iki yüzünde beyaz zemin üzerine kırmızı renkte, dikey yüksekliği en az 20 cm olan "**ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİK TAŞIMA ARACI**" ifadesinin yer aldığı sabit veya seyyar uyarı levhalarının bulundurulması,
- Araçlarda Karayolları Trafik Kanunu gereğince yangın söndürme cihazları bulundurulması,
- Taşıma esnasında araçlarda il çevre ve orman müdürlüklerinden temin edilecek **ulusal atık taşıma formu** bulundurulması zorunludur.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

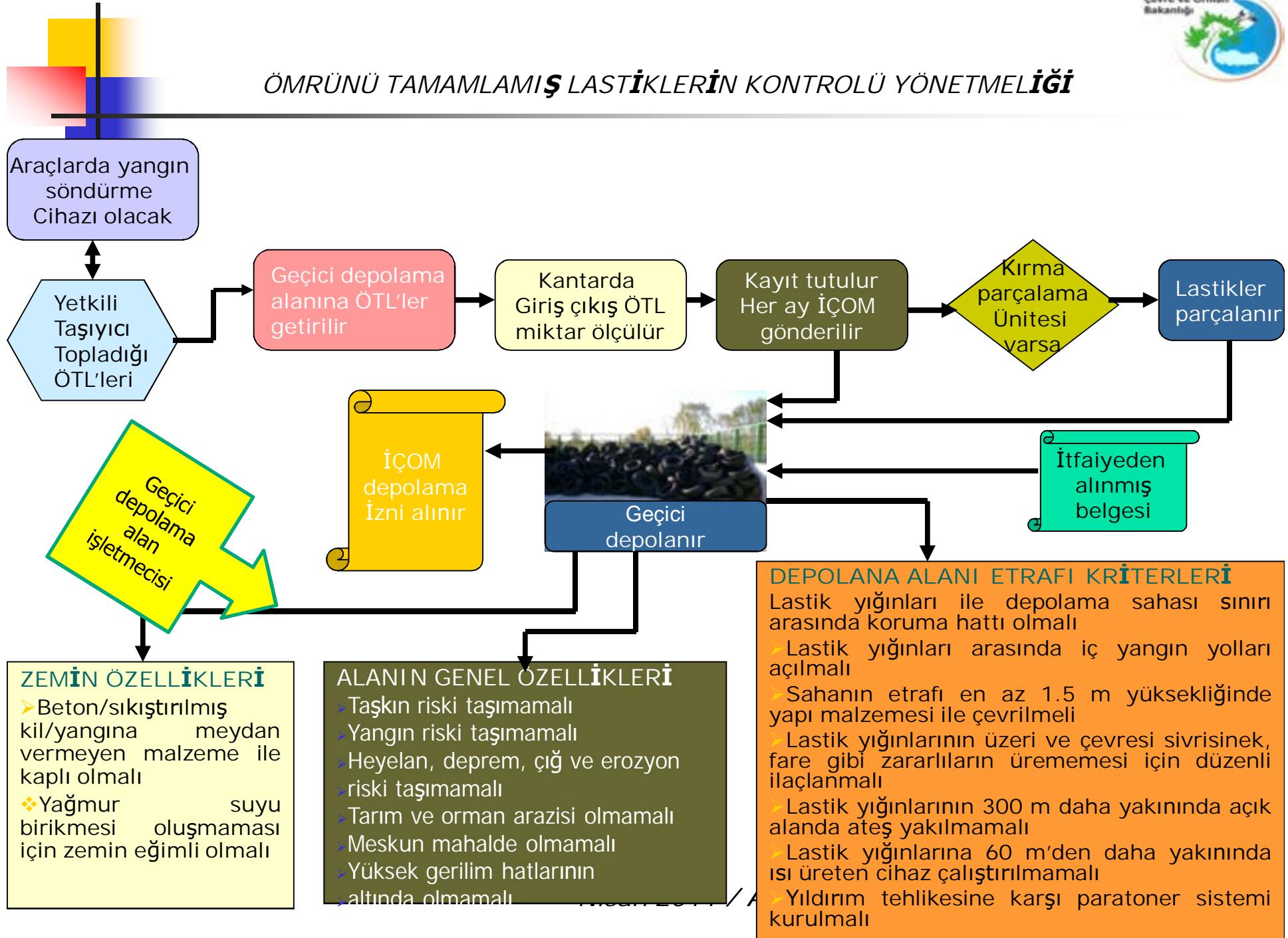

GEÇİCİ DEPOLAMA ALANLARININ YER SEÇİMİ

Geçici depolama alanları aşağıda belirtilen kriterlere göre seçilir:

- Geçici depolama alanları, taşkın riskinin yüksek olduğu bölgelerde, heyelan, deprem, çığ ve erozyon bölgelerinde, yangın riski taşıyan alanlar ile tarım ve orman arazileri, meskun mahaller gibi yerlerde kurulamaz.
- Lastik yığınları yüksek gerilim hatları altında bulunamaz.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

LASTİK ÜRETİCİSİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Bu Yönetmeliğin 18 inci maddesine göre EK-2'de yer alan kota müracaat formunu doldurarak, **her yıl mart ayı** sonuna kadar Bakanlığa kota müracaatında bulunmak,
- Lastik kullanımı ve ÖTL'lerin düzenli toplanması konusunda tüketicinin bilgilendirilmesi için gerekli çalışmaları yapmakla,
- Geri kazanılması mümkün olmayan ÖTL'leri bertaraf ettirmek.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

BRISA

petlas

Bu Yönetmelik ile ömrünü tamamlamış lastiklerin

Continental

toplanması, geri kazanımı veya bertarafı konusunda

PIRELLI

sorumluluk **LASTİK ÜRETİCİLERİNE** kota

GOODYEAR

kapsamında verilmektedir.

MICHELIN

LASDER
Lastik Sanayicileri Derneği

KOTA UYGULAMASI VE SORUMLULUKLAR

Bakanlık, ÖTL'lerin çevre ile uyumlu yönetiminin sağlanması amacıyla üretici sorumluluğu kapsamında kota uygulamasını zorunlu kılar.

Üreticiler, her yıl bir önceki yıl iç piyasaya sürülen lastik tonajını hesaba alarak bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği ilk yıl %30, ikinci yıl %35, üçüncü yıl %40, dördüncü yıl %45 ve beşinci yıl %50 devamı yıllarda ise Bakanlığın ortalama lastik aşınma oranını dikkate alarak belirleyeceği oranlarda ÖTL'leri toplamak/toplatmak, toplanan miktarın geri kazanımını veya bertarafını sağlamak ve bu işlemleri Bakanlığa belgelemekle yükümlüdürler.

Kota uygulamasında orijinal ekipman olarak verilen, ihraç edilen lastikler ve üretim esnasında ortaya çıkan ıskarta lastikler kota uygulaması kapsamında değerlendirilemez.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Lastik üreticisi

KOTA ORANINDA
ÖTL TOPLANMASI

2007 yılında:
2006 yılında iç piyasaya sürülen
lastik miktarının x %30

2008 yılında:
2007 yılında iç piyasaya sürülen
lastik miktarının x %35

2009 yılında:
2008 yılında iç piyasaya sürülen
lastik miktarının x %40

2010 yılında:
2009 yılında iç piyasaya sürülen
lastik miktarının x %45

2011 yılında:
2010 yılında iç piyasaya sürülen
lastik miktarının x %50

2012 ve sonrası:
2011 ve sonrası yıllar iç piyasaya
sürülen lastik miktarı x bakanlığın
lastik aşınma oranına göre
belirleyeceği oran

GERİ KAZANIM LİSANSI

Mekanik kırmayla granül kauçuk, çelik ve tekstilin ayrıştırıldığı tesisler, proliz ve diğer yöntemlerle karbon siyahı ve aromatik yağlar elde eden tesisler, rejenere kauçuk tesisleri ile benzeri tesisler, Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince bilgi ve belgelerle Bakanlığa lisans müracaatında bulunurlar.

Lisans müracaatı Bakanlık tarafından uygun bulunanlara *beş yıl* süreli lisans verilir.

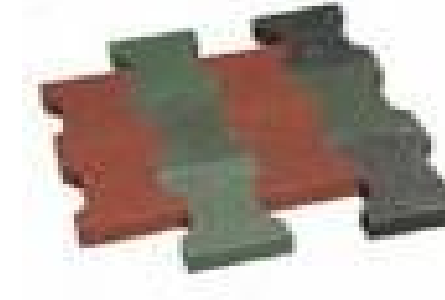
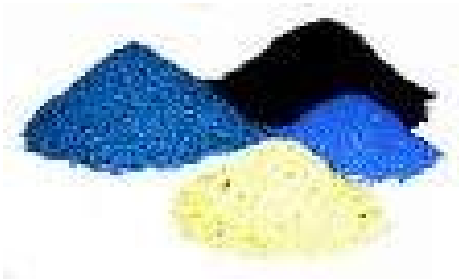

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

ÖTL'ler bütün, kesilmiş, dilimlenmiş veya sıkıştırılmış olarak, ses ve darbe absorbe etme özelliği nedeniyle otoyollarda çarpma bariyeri veya ses absorpsiyon duvarı, limanlarda iskele takozu ve ayakkabı tabanı gibi işlemlerinde kullanılabilir. Bu gibi işlemler için geri kazanım lisansı alma şartı aranmaz.

Enerji geri kazanımı amaçlı uygulamalarda 22/6/2005 tarihli ve 25853 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Atıkların Ek Yakıt Olarak Kullanılmasında Uyulacak Genel Kurallar Hakkında Tebliğ esasları uygulanır.

Tehlikeli madde ve atıklarla kontamine olmuş lastik ve lastik atıkları türlerine uygun olarak **Bakanlıktan lisanslı tesislerde bertaraf edilir.**

MEVCUT DURUM

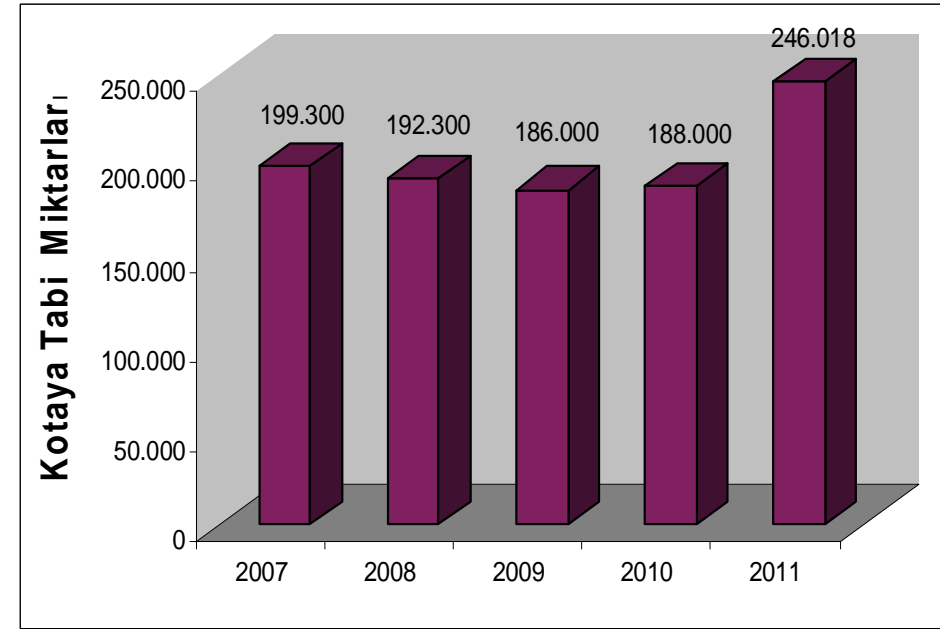
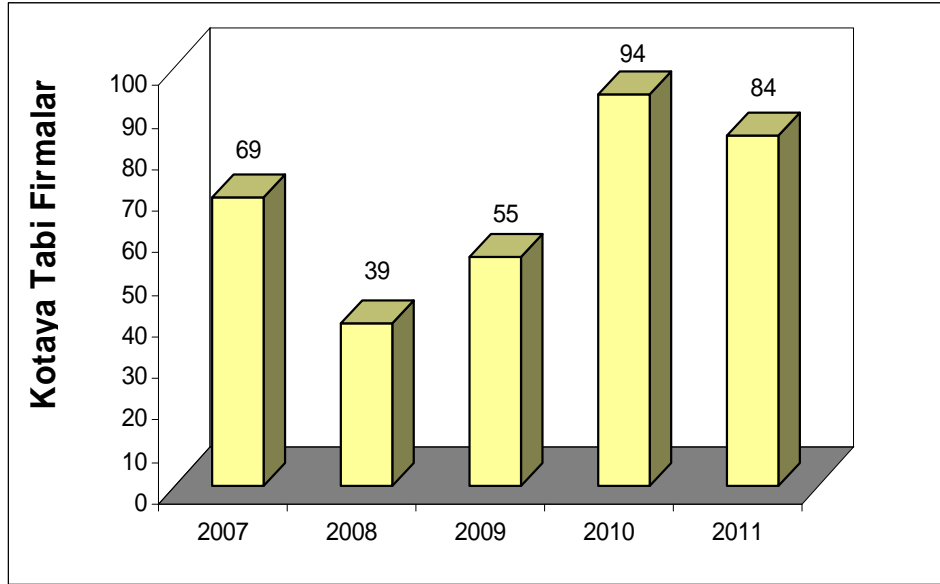
Ülkemizde yıllık yaklaşık 200.000 ton lastik değişim amaçlı olarak piyasaya girmektedir.

Kota yükümlülüğü çerçevesinde yaklaşık 800 firmaya kota müracaatında bulunması için yazı yazılmıştır. 2007 yılında 69 firmalardan Bakanlığımıza kotaya tabi olduğunu belirten bilgi ulaşmıştır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

MEVCUT DURUM

MEVCUT DURUM

Bakanlığımızca 13 adet geri kazanım tesisine lisans vermiştir. Bu firmaların toplam kapasiteleri 101.000 ton/yıl 'dır.

Aralık 2010 itibariyle yaklaşık 33.400 ton ömrünü tamamlamış lastik bu tesislerde geri kazanımı sağlanmıştır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

MEVCUT DURUM

21 adet Çimento Fabrikasına "Atıkların Ek Yakıt Olarak Kullanılmasında Uyulacak Genel Kurallar Hakkında Tebliği" çerçevesinde lisans verilmiştir.

Bu çimento fabrikalarının toplam kapasiteleri 110.000 ton/yıl dır.

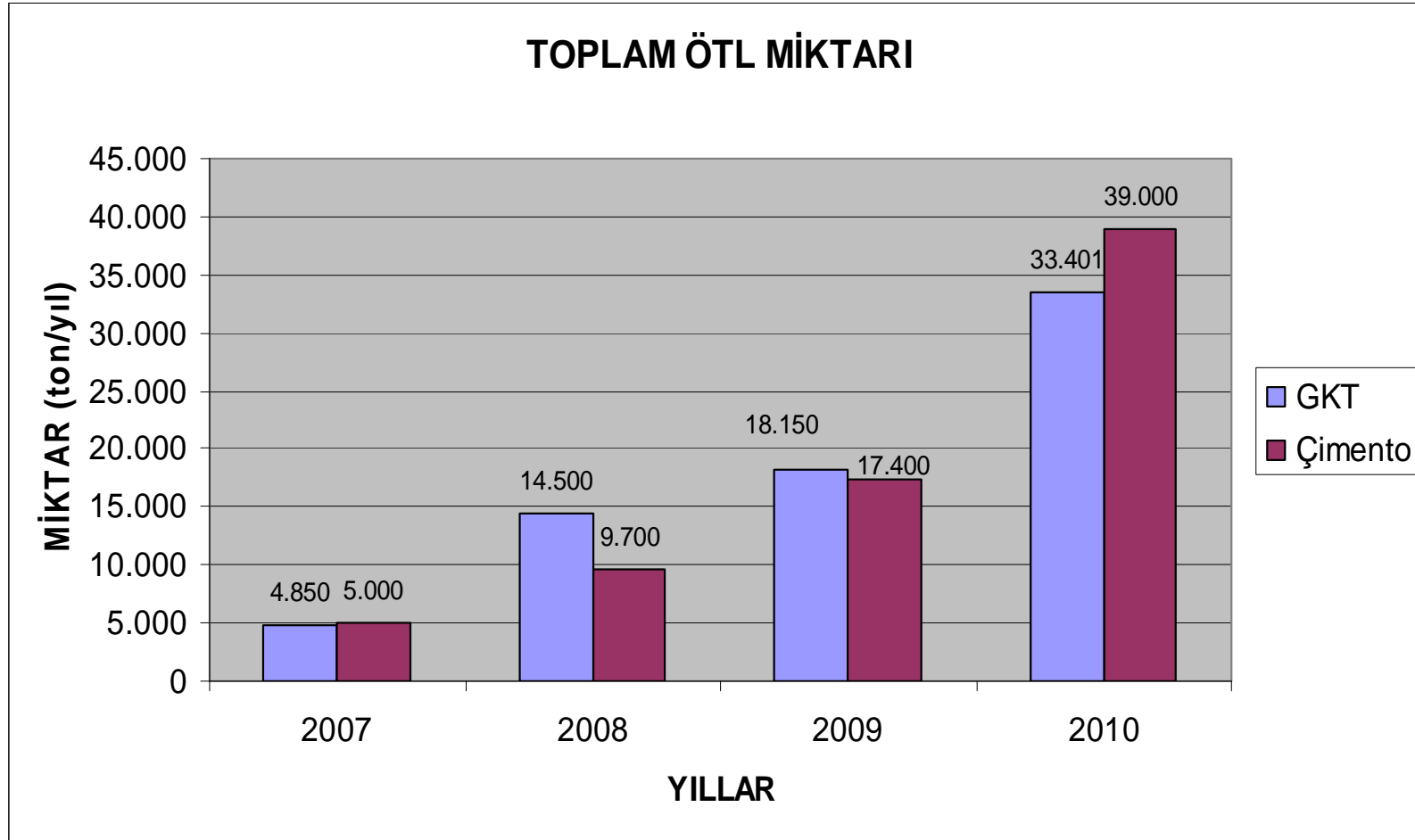
Bu fabrikalarda enerji geri kazanımı amaçlı olarak Aralık 2010 itibariyle yaklaşık 39.000 ton ömrünü tamamlamış lastik yakılarak enerji kazanımı sağlanmıştır.

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLERİN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

GEÇİCİ DEPOLAMA İZNI

Geçici depolama tesisi işletecek gerçek veya tüzel kişiler, bu Yönetmeliğin 13, 15 ve 16 ncı maddelerinde belirtilen hükümlere uygun olarak il çevre ve orman müdürlüğünden izin almak zorundadır.

Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen lastik tamirhaneleri, kaplamacılar, perakende satış noktaları, oto sanayi ve benzeri işletmelerin ÖTL biriktirme yerleri için il çevre ve orman müdürlüğünden izin alma zorunluluğu bulunmamaktadır.

LASTİK DEPOLAMA ALANLARININ MEVCUT DURUMU

Bu Yönetmeliğin Geçici 3 üncü maddesi ile 15 ve 16 ncı maddesi doğrultusunda İl Çevre ve Orman Müdürlükleri tarafından 21 adet geçici depolama alanına izin verilmiştir.

Bu alanların faaliyet raporları aylık olarak Bakanlığımıza gönderilmektedir.

İLGİNİZ ve SABRİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Tel : (312) 207 64 80-53 08

Faks : (312) 207 64 46

hsecgin@cevreorman.gov.tr

msuceken@cevreorman.gov.tr

www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr